†

Mindeord

over

Ludvig Levin Jacobson.

Oplæst i det Kongl. Danske Videnskabernes Selskab

den 1ste Marts 1844.

Af

Daniel Frederik Eschricht.

Kjöbenhavn.

Trykt i *Bianco Lunos* Bogtrykkeri.

50

Den 29de August 1843 berövedes dette Selskab et af dets ældste og virksomste Medlemmer. Navnet Jacobson lærte jeg allerede at kjende i mine Studenter-Aar blandt Anatomiens og Physiologiens hæderligste Repræsentanter; jeg lærte stedse at agte det höiere, jo mere jeg selv blev fortrolig med disse Videnskaber, og medens jeg var Vidne til hans utrættede, kraftige Virksomhed endnu i de sidste Aar, fornemmelig ved Mödet i Stockholm 1842, anede jeg ikke, saasnart at skulle opfylde det hæderlige men sörgelige Hverv, her at hellige nogle Ord til den Hedengangnes Minde.

Ludvig Levin Jacobson var födt i Kjöbenhavn den 10de Jan. 1783. Da hans Fader, Hof-Graveur og Medailleur Jacobson, efter Kjöbenhavns Ildebrand 1794, ved hvilken han mistede sit hele Bohave, havde nedsat sig i Stockholm, blev han (1796) i sit 13de Aar hensat til det tydske Lyceum dersteds, og studerede Lægevidenskaben i Aaret 1799 först i Stockholm, men derpaa fra Aaret 1800 i Kjöbenhavn. 1804 tog han ved det Kgl. chirurgiske Akademie en saa hæderlig Examen, at han to Aar efter (1806) ved samme Læreanstalt ansattes som Reservechirurg, og det paafölgende Aar (1807) som Lector i Chemie.

Under Kjöbenhavns Bombardement gjorde Jacobson Tjeneste ved det i Frimurerlogens Locale i Kronprindsensgade oprettede Lazareth for Studenter og Livjægere; men efter Capitulationen benyttede han Leiligheden til at lære de engelske Feldtlazarether at kjende, og udgav derefter en interessant Beretning „om Medicinalvæsenet ved den engelske Armee" (Bibl. for Læger 1ste Bind 1809). — Vigtigere var imidlertid en Meddelelse som han paa samme Tid (1809) gjorde til det Kgl. Videnskabernes Selskab. Han paaviste nemlig et nyt Organ i Pattedyrenes Hoved.

Langsmed hver Side af Næseskillevæggen, tæt over Ganen, ligger det hos Pattedyrene i Form af en huul Bruskcylinder, indvendig beklædt af en Sliimhinde, bagtil modtagende en Green af Lugtenerven og fortil — gjennem de efter den danske Anatom Nicolai Stenson opkaldte Gange — udmundende paa Ganen tæt bagved de midterste Fortænder. At disse Veie skulde være Organet for en egen Sands, eller overhovedet være andet end skjulte Biafdelinger af Lugteorganet, have de Samtidige ikke villet indrömme; men det Factiske i Opdagelsen har vundet almindelig Anerkjendelse, og en hæderligere Begyndelse paa den literære Bane er ikke bleven Mange til Deel. Videnskabernes Selskab tilstillede ham dets Sölvmedaille; Cuvier gav en hæderlig Anmeldelse af Opdagelsen i Annales du museum (Tome 18. 1811), og den almindeligt optagne Benævnelse: „*det Jacobsonske Organ*" sikkrede Opdagerens Navn allerede en værdig Plads i Videnskabens Historie. (Organet er vidtlöftigere beskrevet i Veterinairselskabets Skrifter 2den Deel 1813).

Allerede 1809 fratraadte Jacobson sin Post som Lector i Chemie ved det chirurgiske Akademie. 1811 fik han Titel af Regimentschirurg og tiltraadte med offentlig Understöttelse en Reise til Tydskland og Frankrig. I Paris fandt han i den store Cuviers Huus en Modtagelse, der maaskee ikke lidet har bidraget til at opflamme den Forkjærlighed, som han gjennem hele sit Liv bibeholdt for Undersögelser i Dyrenes indre Bygning, og som han — hvad kun vil lykkes meget Faa — vidste at forene med en usvækket Iver for den practiske Lægevidenskab.

Under sit Ophold i Paris meddeelte han flere Iagttagelser fra den sammenlignende Anatomie: 1) over den hos mange Fugle meget store Næsekjertel, der som oftest har sit Leie over Öinene, og som Jacobson kaldte glandula nasalis lateralis Stenonis. Han angav at have fundet en analog Kjertel hos Mennesket og Pattedyrene i Almindelighed, men liggende i selve Næsehulen. (Nouveau bulletin des sciences de la soc. philomatique 1813 April). 2) Over de allerede tidligere bekjendte lange, snoede rörformige Gange i Rokkernes og Haiernes Overkjæbe, fyldte med en tykflydende klar Vædske. Han sögte at tyde dem som et særeget Sandseorgan (Nouv. bull. des sciences de la soc. philom. 1813 Sptbr.). 3) Over et særeget Forlöb af Veneblodet fra Buglemmerne, Halen og Underlivsvæggene hos Krybdyrene (Nouv. bull. des sciences de la soc. philom. 1813 April). Dette var den förste Beretning om en af hans

vigtigste Opdàgelser, der i sin Heelhed dog först falder i en noget senere Periode af hans Liv. Fremdeles forelæste han (22 Juli 1813 i la Societè de la faculté de Méd. de Paris) 4) den förste Meddelelse af en af ham opdaget Nerveanastomose i Öret, hvis Offentliggjörelse ligeledes falder i en noget senere Periode.

Ikke mindre end den sammenlignende Anatomie havde den practiske Medicin, og navnlig Chirurgien, i Paris beskjæftiget Jacobsons rastlöse Flid. Den Iver, hvormed han benyttede de derværende Hospitaler og andre lægevidenskabelige Indretninger, har Selskabets hæderlige Secretair været Vidne til, da han paa samme Tid opholdt sig i Paris. (Tale ved Prof. Jacobsons Liigfærd den 3die September 1843 af H. C. Örsted). Da han var ifærd med at tiltræde sin Hjemreise, modtog han (1813) Ordre fra den danske Regjering at gaae til den franske Armee, „for at indhente Oplysninger om det militaire Medicinalvæsen". Forsynet med en Anbefaling fra Hertugen af Bassano ankom han til Gotha, hvor Larrey og især Desgenettes tog sig af ham. Han marscherede med Colonnen til Leipzig, og gjorde her Tjeneste i et Lazareth udenfor Byen, men angrebes af Lazarethfeberen, og bragtes Döden nær. Imidlertid forefaldt Slaget ved Leipzig. Den fjendtlige Armee bemægtigede sig Lazarethet, og Kosakkerne udplyndrede det aldeles. Da Jacobson omsider kom op fra Sygeleiet, eiede han intet uden det Linned, han der havde baaret, og en Frakke, som tilfældigviis havde undgaaet den plyndrende Fjendes Opmærksomhed. Til Lykke erfarede Professor Schwägrichen i Leipzig, der allerede tidligere havde skjænket Jacobson megen Opmærksomhed, denne hans Stilling. Han forsynede ham med det Nödvendige og aabnede ham sit Huus under den paafölgende Reconvalescens.

Snart viste sig en ny rig Leilighed for Jacobson til at studere det militaire Medicinalvæsen under de Allierede, og ved Prof. Schwägrichen blev han sat i Stand til at tage virksom Deel i Lægebehandlingen. Paa denne Tid modtog Schwägrichen Anmodning om at anbefale en Læge, der kunde stilles i Spidsen for Medicinalvæsenet i den engelsk-hannoverske Legion. Blandt tre Læger, som Schwägrichen nævnte var ogsaa Jacobson, og, da han var meget fordeelagtigen bekjendt for Stieglitz i Hannover, faldt Valget paa ham. I denne hæderlige Stilling forblev Jacobson til den snart paafölgende Fredslutning, da han (1814) vendte tilbage til Kjöben-

havn. Aaret efter fik han Titlen af Professor, og fra Kiel creeredes han til Dr. med. & chirurgiæ honorarius.

At han under sit Ophold i Hannover, paa en Tid den practiske Lægevidenskab i saa höi Grad maatte beskjæftige ham, ikke glemte den Forskning i Theorien, hvorved hiin faaer sit sande videnskabelige Værd, derpaa leverede Jacobson et smukt Exempel. Han forefandt i Hannover Hjertet af en Patient, död af den saakaldte Blaasyge, som opstaaer, naar Veneblodet ved en eller anden Feil i Karsystemets Dannelse meer eller mindre forhindres fra at strömme til Lungerne, og saaledes unddrages Vexelskiftet med den ydre Luft. Jacobson fik Tilladelse til at undersöge Hjertet, og fandt i dette Tilfælde at Feilen laae i en yderlig Sneverhed af Lungepulsaaren og et abnormt Udspring af den store Pulsaare (Aorta), men at Naturen til en vis Grad havde raadet Bod paa Feilen derved, at Lungernes Ernæringskar (Arteriæ bronchiales) vare meget udvidede, altsaa havde tilfört Lungerne en langt större Blodmasse end ellers er Tilfældet. Da den samtidige Lærer i Halle, Joh. Friedr. Meckel, havde yttret denne Udvei som et muligt Erstatningsmiddel for Naturen i Blaasygen, meddeelte Jacobson sin Iagttagelse i et Brev til denne berömte Anatom. (See Meckels Deutsches Archiv für die Physiologie 2. B. 1816).

1817 offentliggjorde han en meget vigtig Bemærkning. Bestemmelsen af *Brisselet* (Thymus) hos de spæde Pattedyr kjendes ikke. I de Formodninger, man havde fremsat derom, spillede gjerne den Omstændighed en stor Rolle, at det hos de vintersovende Dyr skulde tiltage betydeligt henad Tiden, da de falde i Dvale, og atter være stærkt indsvundet, naar de vaagne op deraf. Men Jacobson viste, at denne Paastand hidrörte fra en Forvexling mellem det virkelige Brissel og de store Fedtmasser, om hvilke alene hine Forandringer ved Vintersövnen kan siges at gjelde. (Meckels Archiv 3. Band 1817). — Det paafölgende Aar (1818) offentliggjorde Jacobson den tidligere omalte Opdagelse af en hidtil upaaagtet Nerveforgrening indeni Örets Trommehule. Denne Opdagelse, der har faaet en stor Betydningsfuldhed i Nervesystemets Historie, meddeltes i en Afhandling (Supplementa ad otoiatriam) i det Kgl. medicinske Selskabs Skrifter (Nova acta Vol. 1; the Lancet 1827; fremdeles i Meckels Archiv 1818; Repert. d'Anat. & de Physiol. Tome 2 1826). Han forfulgte denne Opdagelse ikke synderlig vidt, og anede vel end ikke, at han ved den indledede en Række Undersögelser i Ner-

veanatomien, der senere har beskjæftiget flere af de dygtigste Anatomer — deriblandt ogsaa dette Selskabs hæderlige Medlem, Dr. Bendz. Nerveforgreningen förer ganske almindelig Navnet af *den Jacobsonske Anastomose*, og Hovedgrenen deri: *den Jacobsonske Nerve*.

I Aaret 1819 blev Jacobson Medlem af det Kgl. danske Videnskabernes Selskab. Han var i denne Tid og indtil 1822 især sysselsat med to Rækker Undersögelser. — Den ene var af mere chemisk Natur, og bestod i at efterspore Urinafsondringen hos lavere Dyr og hos Fostrene. Han viste Urinsyrens Tilstedeværelse i Sneglenes saakaldte Kalksæk (Oversigt over det Kgl. danske Vidensk. Selsk. Forhandl. 1818—19; Journal de physique 1820; Meckels Archiv 1820) og i Fuglefostrenes Allantois (Overs over Vidsk. Selsk. Forhdl. 1821—22; Meckels Archiv 1823). — Den anden var en Fortsættelse af den ovenfor meddeelte Undersögelse om Veneblodets særegne Forlöb hos Krybdyrene. Han opdagede nemlig, at et lignende Forhold finder Sted hos Fuglene og Fiskene, altsaa at det gjelder for de tre lavere Hvirveldyrklasser i Almindelighed. Hos alle disse Dyr gaaer Veneblodet fra Buglemmerne, Halen og Underlivsvæggene ikke altsammen umiddelbart gjennem Huulaaren til Hjertet, saaledes som Tilfældet er hos Pattedyrene, men for en stor Deel först — paa forskjellig Maade hos de forskjellige Dyr — til Nyrerne og Binyrerne, hos Fuglene tildeels ogsaa til Leveren i Forening med den egentlige Portaare. I Nyrerne, Binyrerne og Leveren blive disse Vener altsaa *tilförende Vener* — ligesom Portaaren er det hos alle Hvirveldyr i Leveren — og först efterat Veneblodet har gaaet gjennem det fine Haarkarnet i deres Indre, samler det sig atter, for i regelmæssige Vener at föres til Hjertet. (Overs. over det Kgl. dnsk. Vidsk. Selsk. Forhdl 1816—17, 1817—18 og 1820—21. De systemate venoso peculiari, Hafniæ 1821, og i Isis 1822; Journal de physique 1821; Philadelphia Journal of medic. and physic. Sc. Vol. 6. 1823. Angaaende Forholdet i Binyrerne see Oversigt over det Kgl. dnsk. Vidsk. Selsk. Forhdl. 1822—23, hvor tillige omtales lignende Undersögelser over Binyrerne hos Fuglene af Etatsr. Reinhardt).

Blandt hans mindre vigtige Arbeider fra samme Periode bör ikke lades uomtalt Opfindelsen af et nyt Underbindings-Instrument, hvorved Chirurgen kan fatte og underbinde en beskadiget Pulsaare uden Medhjelp (Svenska Läkare Selsk. Handl 6te Bind 1819 og Bibl. for Læger 3die

Bind 1823), og nogle Undersögelser af Oiets indre Dele (Supplementa ad ophthalmoiatriam; de humore oculi parum cognito. Med. Selskabs Nova acta Vol. 2).

1822 indtraadte han som Regimentschirurg i den danske Armee, först ved daværende Kongens Regiment, fem Aar senere ved H. M. Kongens Livgarde. Han havde paa samme Tid en meget udbredt Lægepraxis, og 1823 begyndte hans lykkelige Familieliv med hans nu efterladte Enke. — Hvor stor hans Virksomhed imidlertid vedblev som Naturforsker, derom vidner den lange Række af literære Arbeider, der fremdeles udgik fra hans Haand.

1824 fremsatte han 1) en ny Theorie til Forklaringen af Öiets Evne at danne et klart Billede paa Nethinden saavel af fjerne som nære Gjenstande. Han antog at Lindsen kunde flyttes længere frem eller tilbage derved, at Vandvædsken kunde trænge ind eller ud af den saakaldte Canalis Petiti gjennem en stor Mængde Aabninger, han havde fundet paa dennes forreste Væg, om hvis Tilværelse hans Samtidige imidlertid ikke have kunnet overbevise sig. (Oversigt over Vidsk. Selsk. Forh. 1824—1825; Sv. Läk. Sälsk. Årsberätt. för 1826. pag. 3—5). 2) En Række Forsög over de hvidblodige Dyrs Indsugningsevne, hvilken han tydeliggjorde ved at udsætte dem for en Oplösning af jernblaasurt Kali. I det ufarvede Blod lod denne farvede Oplösning sig let iagttage, især dog naar man reagerede paa den ved Chlorjern. (Oversigt over det Kgl. danske Vidsk. Selsk. Forhdl. 1824—25).

1825 efterviste han (see Overs. over Vdsk. Slsk. Forhdl. 1825-26) 1) Binyrernes mere almindelige Forekomst hos Fiskene, blandt hvilke hidtil kun Haierne og Rokkerne vidstes at have dem; 2) gav han en Udsigt over Lymphekarrene hos de lavere Hvirveldyr, og efterviste navnligen det meget mærkværdige Forhold hos Krybdyrene, at Lymphekarrene skedeformigt omgive Pulsaarerne. Denne hans smukke Opdagelse blev næsten upaaagtet af hans Samtidige, udentvivl fordi den ikke, saaledes som hans övrige Opdagelser, var indrykket i fremmede Journaler, men kun var anmeldt i Oversigten af det danske Vidsk. Selsk. Forhandlinger. E. H. Weber bekjendtgjorde Forholdet hos Krybdyrene meget senere uden at kjende Jacobsons Opdagelse deraf. Den saare mærkværdige Opdagelse, som Johannes Müller i Berlin senere gjorde hos Fröerne, af egne Lymphehjerter, maa man, efter Jacobsons mundtlige Yttringer antage,

at han ogsaa tidligere har gjort, men man maa tillige tilstaae, at dette ingenlunde fremgaaer af hiin korte Meddelelse, saa at i hvert Tilfælde Æren herfor tilkommer Johannes Müller. 3) Viste han at hos Fröerne meget hyppigen forekommer sand Hermaphroditisme, der ellers er saa höist sjelden hos Hvirveldyrene.

I samme og i det fölgende Aar (1826) meddeelte han Undersögelser af Cycladen, en lille Musling i vore Ferskvande, samt Iagttagelser over Dammuslingens Indvoldsorme. Med adskillige Tillæg udgaves disse Iagttagelser 1828, under Navn af Bidrag til Blöddyrenes Anatomie og Physiologie, i dette Selskabs Skrifter 3die Deel Pag. 258—298. Den Anskuelse, han i disse forskjellige Beretninger fremsatte, at de smaa Bivalver, der ofte findes paa Muslingens ydre Gjellepar, ikke ere dens Yngel men Snyltedyr, har imidlertid siden ikke bekræftet sig.

1827 viste han, at Vener, ved at gjennemskæres eller beskadiges, undergaae den samme Helingsfremgang som for Arterierne ifölge Andres Iagttagelser allerede var bekjendt. (Overs. Vidsk. Slsk. Forhdl. 1827—28).

1829 gjorde han 1) nogle interessante Meddelelser over Hinderne af Pattedyrfostrets Æg og 2) over Urnyrerne, de saakaldte Wolffske Legemer, eller — som han efter nogle foregaaende Forfattere benævnede dem — de Okenske Legemer. I en tydsk Oversættelse udgaves disse sidstnævnte Undersögelser 1830.

Imidlertid havde Jacobson udtænkt et nyt Middel til at hæve een af de smerteligste Sygdomme, Mennesket kan være underkastet, nemlig Blæresteen. I Frankrig havde Amyssat og Leroy d'Etioles udtænkt at tilintetgjöre Stenen ved at anvende et Boer i en lige Sonde, der fandtes temmelig let at kunne indbringes i Blæren gjennem de naturlige Veie. Denne Maade at tilintetgjöre Blærestenen ved at bore den, bragtes især i heldig Udförelse ved Civiale, og den benævnedes Litothritien. Det af Jacobson udtænkte Middel gik ud paa at tilintetgjöre Stenen ved at knuse den. Han anvendte en sædvanlig Blæresonde i Form af et saakaldet Catheter, men indrettet saaledes, at den lod sig ligesom spalte i to Grene og atter kraftigen skrue sammen. Efterat den gjennem de naturlige Veie var indfört i Blæren, kunde Stenen ved dens Hjelp temmelig let fattes og knuses. Denne Operationsmaade fik Navn af Methodus lithoclastica. Jacobson anmeldte den först 1820 i det Kgl. med. Selskab, senere

(1828—29) i det Kongl. Vidensk. Selskab, 1830 i Gerson-Julius Journal. Den vandt almindeligt Bifald og er endnu, skjöndt med flere Modificationer, i fuld Anvendelse. Han selv brugte den som oftest med megen Held, og mange Syge skylde denne hans Opfindelse Befrielsen fra svære Lidelser. Til de Hædersbeviisninger, han nöd i Anledning af denne Opfindelse, maa især regnes, at 1833 tilkjendtes han tilligemed Leroy d'Etioles en af de Monthionske Præmier, stor 4000 fr. — Samme Aar udnævntes han til correspondererende Medlem af det franske Institut. Allerede 1829 var han bleven hædret som Ridder af Dannebroge, 1836 blev han tillige Dannebrogsmand. Samme Aar valgtes han ogsaa til Æresmedlem af det Kgl. medicinske Selskab.

1833 bekjendtgjorde Jacobson et Tilfælde af den tropiske Indvoldsorm, Filaria medinensis, den saakaldte Guinea-Worm, hos en ung Mulat, der var kommen fra Guinea. (Oversigt over Vidensk. Selskabs Forhandlinger, 1833—34. Nouvelles annales du muséum d'histoire naturelle Tome III). Af de to Orme, denne fandtes at have under Huden af Foden, uddroges den ene heel; den anden brast, men gav derved Leilighed til meget interessante Iagttagelser over dens levende Yngel.

I flere Aar, navnlig fra 1831 af, var han meget sysselsat med at pröve det chromsure Kalis og Chromsyrens Anvendelse saavel i technisk Brug som især i Lægepraxis. Han viste en særdeles Forkjærlighed for dette Middel, og er han i denne Henseende gaaet for vidt i sine Forhaabninger, vil han dog unægteligen altid beholde Æren for at have paaviist flere hidtil ukjendte Egenskaber ved dette Middel (Overs. over Vidensk. Selskabs Forh. 1831—32; 1834—35; 1836—37; 1840, 1844).

1841 viste Jacobson Urigtigheden af at ansee de Legemer, som Sulzer (1801) havde iagttaget fra en Patient og beskrevet under Navn af Diceras rude, for at være Indvoldsorme, en Mening som jeg havde forsvaret, da ganske lignende Legemer sendtes mig som drevne fra en Patient paa Bornholm. Med stor Skarpsindighed viste han ikke alene at de vare Plantedele, men endog fra hvilken Plante, nemlig at de vare Frögjemmerne af Morbær. Omtrent samtidig var imidlertid Helminthologen Diesing med Understöttelse af Botanikerne Endlicher, Unger og Fenzl i Wien kommet til samme Resultat efter Undersögelser paa et af mig til Wien sendt Exemplar.

I 1842 fik Jacobson Prædicat af Kongen af Danmarks Livlæge;

Sverrigs Konge, der allerede tidligere havde benaadet ham med Nordstjerneordenen, valgte ham under Mödet i Stockholm til Commandeur af Vasa-Ordenen. — Ved dette de skandinaviske Naturforskeres Möde viste Jacobson endnu den fulde Kraft, han altid havde været i Besiddelse af. Han meddeelte flere af sine ældre, her allerede nævnte, Opdagelser, deels i den zoologiske deels i den medicinske Afdeling, og desuden adskillige nye Iagttagelser, saasom om Entozoer hos Mollusker og om Bækkenets Udvidelse hos Pindsvinet under Drægtigheden. Men især maatte de af hans Meddelelser vække almindelig Interesse, som angik Hjerneskallens tidligste Udvikling. Han troede at have opdaget et fuldstændigt tidligere Bruskcranium som Forlöber for den blivende Hjerneskal, og at denne dannes udenomkring det, altsaa et virkeligt Præmordial- eller Ur-Cranium. (See Förhandlingar vid de Skandinaviske Naturforskarnes tredje Möte i Stockholm den 13—19de Juli 1842, Pag. 739; Overs. over Vidensk. Selskabs Forh. 1842, Pag. 90.)

Med dette vigtige Æmne synes han især at have været sysselsat i den sidste Halvdeel af 1842 og förste Halvdeel af 1843. Han vidste endnu i sit 61de Aar, ligesom i den kraftigere Alder, midt under en udbredt Lægepraxis, at vinde Tid til videnskabelige Undersögelser. Han var i sin fulde Virksomhed for Videnskaben, — da en typhös Feber kastede ham paa Sygeleiet og endte hans daadfulde Liv.

Hvad jeg her har talt, vil Selskabet have fundet i Grunden kun at være en historisk Fremstilling af hvad Jacobson har udrettet. Held Enhver, hvem en saadan simpel Fremstilling bliver til en Lovtale! Efterverdenen vil i denne Fremstilling erkjende, at Jacobson har virket meget og med meget Held for Videnskaben. Men den vil ikke kunne lære at skatte alt hvad han har virket for den ved sin Personlighed. Jacobson var ingen begavet Taler, ligesom han ei heller besad det Talent at indklæde sine skriftlige Arbeider i et smukt Sprog. Men hans Tale saavelsom hans hele Ydre havde en Værdighed, der tilkjendegav Bevidstheden om, at hvad han sagde og gjorde var rigtigt. Derved vandt han almindelig Agtelse og Tillid. Han nöd denne ikke blot som Videnskabsmand, men i ligesaa höi Grad som Læge, især som Operateur. Hans Indflydelse i det Kongelige medicinske Selskab saavelsom i dette Videnskabernes Selskab var meget betydelig. Man var vant til at see ham — et af begge Selskabers ældste Medlemmer — stadigen ved hvert Möde paa en be-

stemt Plads og levende at tage Deel i Forhandlingerne. Foruden de mange Afhandlinger, som han i begge Selskaber, ifölge den foregaaende Fremstilling, har havt at forelægge, bære Protokollerne Vidne om de mangfoldige kortere Meddelelser, der, især i det medicinske Selskab, ikke lidet bidroge til at gjöre Möderne interessante og lærerige.

Saaledes vil Jacobson længe savnes ikke alene af sine Venner og sin Familie, men af Videnskabsmændene overhovedet og af den danske Lægestand i Særdeleshed, der i ham havde en af sine værdigste Repræsentanter.